

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Факультет економіки та управління
Кафедра економіки та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бухгалтерський облік у банках

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів
освітнього ступеня

бакалавр

молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору

2017

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

071 Облік і оподаткування

шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Облік і оподаткування

назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

обов'язкова

обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2019 рік

Розробник:

Нагорна Ірина Володимирівна,
викладач кафедри економіки та обліку
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

І. В. Нагорна
ініціали та прізвище

Керівник (гарант)
освітньої програми

Ганін Віктор Іванович,
професор кафедри міжнародних
економічних відносин та фінансів,
кандидат економічних наук, професор
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

В. І. Ганін
ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
економіки та обліку

назва кафедри

протокол від 20.09.2019 р. № 2.

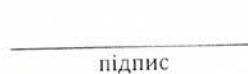
Зав. кафедри

підпис

Л. В. Гриневич
ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 20.09.2019 р. № 3.

Голова методичної комісії

підпис

Р. А. Чемчикаленко
ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік у банках» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 071 Облік і оподаткування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування методичного інструментарію обліку, структури звітності та професійних практичних навичок про порядок складання і використання звітності банківських установ.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система організації та ведення бухгалтерського обліку у банках.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Податкова система», «Інтернет-технології в бізнесі» та є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін, таких як «Облік і звітність в оподаткуванні», «Моделювання фінансово-господарської діяльності підприємства».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути критичним та самокритичним;

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК 3. Здатність працювати в команді;

ЗК 4 Здатність працювати автономно;

ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою як усно, так і письмово;

ЗК 10. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

фахових компетентностей:

ФК 2. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування;

ФК 4. Застосовувати знання права та податкового законодавства в

практичній діяльності суб'єктів господарювання;

ФК 6. Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій.

програмних результатів навчання:

ПРН 2. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств;

ПРН 3. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності;

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств;

ПРН 7. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах;

ПРН 8. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації;

ПРН 9. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств;

ПРН 18. Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві;

ПРН 20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках

Банк як суб'єкт підприємницької діяльності. Відкриття та ведення рахунків клієнтів у національній валюті. Розрахунки з використанням платіжних карток. Завдання бухгалтерського обліку в банках. Міжнародні принципи і стандарти бухгалтерського обліку: склад і загальна характеристика. Фінансовий, управлінський та податковий облік: зміст та призначення. Структура комерційного банку та його бухгалтерії. Зміст обліково-операційної роботи. Форми аналітичного обліку і параметри: обов'язкові, не обов'язкові, спеціальні. Класифікація банківських документів, їх реквізити. Документообіг. Бухгалтерський процес і процедури фінансового обліку.

Тема 2. План рахунків бухгалтерського обліку в банках України

Метод подвійного запису, рахунок, система відображення інформації в бухгалтерському обліку: економічні ресурси – активи, капітал – пасиви. Система рахунків фінансового обліку. План рахунків і принцип його побудови. Реєстри аналітичного і синтетичного обліку. Форми аналітичного обліку. Параметри аналітичного обліку: обов'язкові, спеціальні, характеристика контрагентів. Побудова номерів аналітичних рахунків, обов'язкові реквізити. Особові рахунки клієнтів.

Тема 3. Облік касових операцій

Основні принципи організації касової роботи. Облік і документообіг за операціями кас з приймання готівки. Облік і документообіг за операціями видаткових кас. Облік і документообіг за операціями видаткових кас. Інкасація грошової виручки. Порядок зберігання і обліку цінностей та документів у грошових.

Тема 4. Облік розрахункових операцій

Основи організації, способи і форми грошових розрахунків у народному господарстві. Правила документообігу при здійсненні безготівкових розрахунків. Розрахунки через Національну систему електронних платежів. Касове обслуговування установ комерційних банків та облік цих операцій. Сутність і значення міжбанківських розрахунків та класифікація кореспондентських рахунків. Основні форми розрахунків. Принципи побудови платіжних рахунків у банку. Облік міжбанківських розрахунків, які здійснюються за прямими кореспондентськими угодами. Порядок і облік операцій при розрахунках платіжними дорученнями. Порядок і методику обліку при розрахунках вимогами-дорученнями. Облік операцій при розрахунках розрахунковими

чеками. Порядок і методику обліку операцій при розрахунках акредитивами.

Тема 5. Класифікація та облік кредитних операцій

Суб'єкти кредитної діяльності. Кредитна політика банку. Організація кредитного процесу: техніка та технологія кредитування. Перелік та призначення документів, що надаються позичальником для отримання кредиту. Суть методів кредитування і форми позичкових рахунків. Види кредитних операцій і побудова синтетичних рахунків для їх обліку. Облік позичкових операцій з видачі кредиту, з погашення та їх пролонгування. Облік операцій з формування і використання резерву на покриття можливих витрат за кредитами. Порядок списання безнадійних кредитів. Облік операцій кредитного характеру: факторингових, фінансового лізингу. Облік операцій з нарахування і справляння відсотків за користування банківськими кредитами та комісійних за надання послуг кредитного характеру.

Тема 6. Класифікація та облік депозитних операцій

Економічний зміст депозитних операцій. Принципи і умови залучення коштів. Класифікація банківських депозитів. Особливості залучення та погашення окремих видів депозитів. Характеристика рахунків для обліку депозитних операцій. Порядок відкриття та режим функціонування депозитного рахунку. Облікові депозитні операції та методика їх здійснення. Зміст та порядок обліку довірчих операцій.

Тема 7. Облік фінансових інвестицій

Класифікація цінних паперів банку. Система рахунків обліку операцій з цінними паперами банку. Облік фінансових інвестицій банків України. Облік комісійних операцій банку з цінними паперами.

Тема 8. Облік операцій в іноземній валюті

Організація обліку операцій в іноземній валюті. Монетарні та немонетарні статті. Облік обмінних операцій з іноземною валютою. Облік операцій з банківськими металами.

Тема 9. Облік основних засобів і нематеріальних активів

Економічний зміст основних засобів, нематеріальних активів, щодо передачі їх вартості та витрати банків. Документальне забезпечення обліку. Облік надходження, зносу, вибуття, передачі в оренду та під заставу основних засобів і нематеріальних активів.

Тема 10. Облік внутрішньобанківських операцій

Облік запасів матеріальних цінностей. Облік дебіторської та кредиторської заборгованості за господарською діяльністю банків. Облік розрахунків за працівниками.

Тема 11. Облік капіталу

Структура власного капіталу банків. Система рахунків обліку власного капіталу банків. Облік операцій з формування статутного капіталу. Облік вилученого капіталу. Облік інших складових власного капіталу банків.

Тема 12. Облік доходів і витрат

Об'єкти обліку в складі доходів і витрат банку. Принципи класифікації рахунків для обліку доходів і витрат банків. Правила обліку доходів і витрат. Облік доходів і витрат банку: облік відсоткових доходів, від торгових операцій, облік комісії за послуги постійного характеру, дивідендного доходу, відсоткових витрат, комісійних витрат, негрошових витрат.

Тема 13. Облік фінансового результату

Методика визначення фінансового результату. Розрахунок прибутку що підлягає розподілу. Створення і облік резервів, виплат дивідендів акціонерам банку.

Тема 14. Фінансова звітність комерційних банків

Якісна характеристика звітності. Основні користувачі звітності та їх вимоги. Класифікація звітності комерційних банків: формою, способом представлення, терміном надання, рівнем консолідації, категорією користувачів, видом. Характеристика звітності комерційних банків: основна та допоміжна. Характеристика звітності комерційних банків: основна та допоміжна. Основна фінансова звітність: баланс, про прибутки та збитки, примітки та інші звіти, що розшифровують окремі статті основних форм. Допоміжна звітність: про кредитну, депозитну діяльність, формування резервів під активні операції та дотримання економічних нормативів, а також звіт про діяльність банку з цінними паперами. Класифікація звітів при рецензуванні.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках												6					6	6					6	
Тема 2. План рахунків бухгалтерського обліку в банках України												6					6	6					6	
Тема 3. Облік касових операцій												13	2		2		9	13	2		2		9	
Тема 4. Облік розрахункових операцій												12	2		2		8	12	2		2		8	
Тема 5. Класифікація та облік кредитних операцій												10					10	10					10	
Тема 6. Класифікація та облік депозитних операцій												10					10	10					10	
Тема 7. Облік фінансових інвестицій												8					8	8					8	
Тема 8. Облік операцій в іноземній валюті												8					8	8					8	
Тема 9. Облік основних засобів і нематеріальних активів												8					8	8					8	
Тема 10. Облік внутрішньобанківських операцій												10					10	10					10	
Тема 11. Облік капіталу												10					10	10					10	
Тема 12. Облік доходів і												14			2		12	14	2		2		10	

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
витрат																								
Тема 13. Облік фінансового результату												10					10	10						10
Тема 14. Фінансова звітність комерційних банків												10					10	10						10
Усього годин / кредитів ECTS												135/4,5	4		6		125	135/4,5	6		6			123

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Денна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття				4				
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття				4	2			
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів				125				
	Усього годин				133	2			
Заочна скорочена	Лекційні заняття		4	2					
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття		2	4					
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів		61	62					
	Усього годин		67	68					

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках	Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках				
Тема 2. План рахунків бухгалтерського обліку в банках України	План рахунків бухгалтерського обліку в банках України				
	Побудова номерів аналітичних рахунків, обов'язкові реквізити.				
Тема 3. Облік касових операцій	Основні принципи організації касової роботи			2	2
	Облік і документообіг за операціями видаткових кас				
Тема 4. Облік розрахункових операцій	Облік розрахункових операцій			2	2
	Сутність і значення міжбанківських розрахунків та класифікація кореспондентських рахунків.				
Тема 5. Класифікація та облік кредитних операцій	Облік операцій кредитного характеру				
	Облік операцій з формування і використання резерву на покриття можливих витрат за кредитами				
Тема 6. Класифікація та облік депозитних операцій	Класифікація та облік депозитних операцій				
	Облікові депозитні операції та методика їх здійснення				
Тема 7. Облік фінансових інвестицій	Облік фінансових інвестицій банків України				
	Облік комісійних операцій банку з цінними паперами				

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 8. Облік операцій в іноземній валюті	Організація обліку операцій в іноземній валюті				
	Облік обмінних операцій з іноземною валютою				
Тема 9. Облік основних засобів і нематеріальних активів	Облік основних засобів і нематеріальних активів				
	Облік надходження, зносу, вибуття, передачі в оренду та під заставу основних засобів і нематеріальних активів				
Тема 10. Облік внутрішньобанківських операцій	Облік внутрішньобанківських операцій				
Тема 11. Облік капіталу	Облік операцій з формування статутного капіталу				
Тема 12. Облік доходів і витрат	Принципи класифікації рахунків для обліку доходів і витрат банків				2
	Облік доходів і витрат банку				
Тема 13. Облік фінансового результату	Облік фінансового результату				
Тема 14. Фінансова звітність комерційних банків	Основна фінансова звітність комерційних банків				
Усього				4	6

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=978#section-2>

Лекційний матеріал наведено у [1, 3].

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

5.3. Теми практичних занять

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках	Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках				
Тема 2. План рахунків бухгалтерського обліку в банках України	План рахунків бухгалтерського обліку в банках України				
Тема 3. Облік касових операцій	Основні принципи організації касової роботи			2	2
	Облік і документообіг за операціями видаткових кас				
Тема 4. Облік розрахункових операцій	Облік розрахункових операцій			2	2
	Сутність і значення міжбанківських розрахунків та класифікація кореспондентських рахунків.				
Тема 5. Класифікація та облік кредитних операцій	Облік операцій кредитного характеру				
	Облік операцій з формування і використання резерву на покриття можливих витрат за кредитами				
Тема 6. Класифікація та облік депозитних операцій	Класифікація та облік депозитних операцій				
	Облікові депозитні операції та методика їх здійснення				
Тема 7. Облік фінансових інвестицій	Облік фінансових інвестицій банків України				
	Облік комісійних операцій банку з цінними паперами				

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена

Тема 8. Облік операцій в іноземній валюті	Організація обліку операцій в іноземній валюті				
	Облік обмінних операцій з іноземною валютою				
Тема 9. Облік основних засобів і нематеріальних активів	Облік основних засобів і нематеріальних активів				
	Облік надходження, зносу, вибуття, передачі в оренду та під заставу основних засобів і нематеріальних активів				
Тема 10. Облік внутрішньобанківських операцій	Облік внутрішньобанківських операцій				
Тема 11. Облік капіталу	Облік операцій з формування статутного капіталу				
Тема 12. Облік доходів і витрат	Принципи класифікації рахунків для обліку доходів і витрат банків			2	2
	Облік доходів і витрат банку				
Тема 13. Облік фінансового результату	Облік фінансового результату				
Тема 14. Фінансова звітність комерційних банків	Основна фінансова звітність комерційних банків				
Усього				6	6

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=978#section-3>

Завдання до практичних занять наведено у [1].

5.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Форми самостійної роботи студентів:

- робота з інформаційними джерелами: опрацювання рекомендованої літератури, інформаційних ресурсів в Інтернеті при підготовці до практичних занять та виконанні практичних завдань відповідно до робочої програми; вивчення нормативно-законодавчої та правової бази;
- опрацювання прослуханого лекційного матеріалу;
- самостійне вирішення практичних завдань;
- самостійне опрацювання тестів відповідно до теми навчальної дисципліни;
- підготовка до поточного та підсумкового контролю.

Завдання до самостійної роботи занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту:
<https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=978#section-4>

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Не передбачено навчальним планом.

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Види контролю	Теми дисципліни / види активності	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)	Вид 1.			30		30			
	Вид 2.			25		25			
	Вид 3.			5		5			
Підсумковий контроль	Письмовий екзамен			40		40			
Разом				100		100			

Види активності студента з навчальної дисципліни протягом семестру:

1. Самостійне опрацювання тестів відповідно до тем дисципліни.
2. Вирішення практичних завдань.
3. Відвідування аудиторних занять.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: поточне тестування, виконання практичних завдань, оцінювання роботи на практичних заняттях;
- для студентів заочної форми навчання: поточне тестування, виконання практичних завдань, оцінювання роботи на практичних заняттях.

Умовою допуску до підсумкового контролю є: виконання програми дисципліни «Бухгалтерський облік у банках» (відпрацювання всіх практичних занять) і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела інформації

1. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) : підручник/ Н. Б. Литвин. – [2-ге видання, доповнене і перероблене]. – Київ : «Центр учбової літератури», 2017. – 676 с.

2. Методичні рекомендації щодо порядку складання приміток до фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 29.12.2015 р. No 965. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0965500-15> – Станом на 30.08.2019 р. – Назва з екрана.

3. Конспект лекцій з дисципліни «Облік в банках» для студентів за напряму підготовки 6.030508 «Фінанси та кредит» / Л. О. Нікілева – Кам'янське : Дніпровський державний технічний університет, 2017 – 194 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

4. Варцаба В. І., Машіко К. С. Облік у банках (у таблицях і схемах) : навчальний посібник / В. І.Варцаба, К. С. Машіко. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету «Говерла», 2016. – 184 с.

5. Бухгалтерський облік і звітність у комерційних банках: навчальний посібник / С. А. Алексеєнко – Київ : Аграрна освіта, 2014. – 418 с.